załącznik nr 2 do Umowy

EUKLASIS
KONSERWACJA DZIEŁ SZTUKI
Maria Gąsior
ul. Młodnickiego 48/2, 50-305 Wrocław
tel. 781 447 007
e-mail: euklasis.mg@gmail.com

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH I RESTAURATORSKICH ZBIORNIKA NA TERENIE PIERWSZEGO WROCŁAWSKIEGO ZAKŁADU GAZOWNICZEGO (GAS ANSTALT) PRZY UL. TĘCZOWEJ 35-45 WE WROCŁAWIU

Autorka programu: dr Maria Gąsior

WOJEWÓDZKI URZĄD OCHRONY ZABYTKÓW
WE WROCŁAWIU
Zał. nr 1 do pisma, [illegible]
WZN.5113.z dnia 13.10.2026
4113.2026.KR

EUKLASIS
KONSERWACJA DZIEŁ SZTUKI
dr Maria Gąsior
ul. Młodnickiego 48/2, 50-305 Wrocław
tel. 781 447 007
NIP: 796 128 28 36 REGON: 141811686

WROCŁAW 2026

DZIEŁO KONSERWATORSKIE I DOKUMENTACJA CHRONIONE PRAWEM AUTORSKIM
Prawo autorskie, zgodnie z art. 1, Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych z dnia 04 02 1994 r. Dz. U. Nr 24, poz. 83 z dnia 23.02.1994r. (Dz. U. Z 2006 r. nr 90 z późn. zm.)

DANE IDENTYFIKACYJNE ZABYTKU

NR WPISU REJESTRU ZABYTKÓW: zespół budowlany dawnego Zakładu Oświetlenia Gazowego we Wrocławiu (*Die Gas Beleuchtung Anstalt*), potem Gazowni Miejskiej ujęty jednostkowo w gminnej ewidencji zabytków, przyjętej zarządzeniem nr 12549/14 Prezydenta Wrocławia z dnia 24 listopada 2014 r. w sprawie założenia gminnej ewidencji zabytków Wrocławia, zmienionym Zarządzeniem nr 1549/24 Prezydenta Wrocławia z dnia 17 grudnia 2024 r., a także znajduje się w granicach historycznego układu urbanistycznego Przedmieścia Mikołajskiego, stanowiącego część Śródmieścia we Wrocławiu, objętych tą samą formą ochrony.

OBIEKT: dawny zbiornik gazu; wchodzi w skład historycznego zespołu budowlanego dawnego Zakładu Oświetlenia Gazowego we Wrocławiu (*Die Gas Beleuchtung Anstalt*), potem Gazowni Miejskiej

LOKALIZACJA: Tęczowa 35-45 we Wrocławiu

MATERIAŁ: mur ceglany, zaprawy murarskie i tynkarskie o spoiwie wapiennym, wtórna metalowa balustrada

OPIS I STAN ZACHOWANIA OBIEKTU

Zbiornik wymurowany na planie wieloboku, z cegły klinkierowej, spoinowanej zaprawą wapienno-cementową. Powierzchnia spoin zlicowana z powierzchnią cegieł, starannie zatarta na gładko. Ściany wnętrza zbiornika od środka podparto przyporami, a ich powierzchnia do wysokości górnych powierzchni przypór jest tynkowana. Ponad powierzchnią tynkowaną ułożono 5 warstw cegieł i nakryto rolką.

Metalowa balustrada wykonana z kątowników, jest wtórna, a jej forma i wykonanie są niskiej jakości.

WYTYCZNE KONSERWATORSKIE

Zbiornik jest częścią historycznej infrastruktury pierwszego wrocławskiego zakładu gazowniczego, dlatego zalecane jest eksponowanie go w pierwotnej formie. Ze względu na liczne uszkodzenia konieczne jest wykonanie zabiegów konserwatorskich i restauratorskich zachowanych, oryginalnych elementów, czyli murowanych, ceglanych, tynkowanych ścian basenu wraz z przyporami. Mimo dość licznych uszkodzeń, ich stan jest dobry, wymaga oczyszczenia z luźnych elementów oraz uzupełnienia ubytków lica ceglanego i partii tynkowanych.

Ze względu na istniejącą w obecnym zbiorniku wody faunę i florę nie dopuszcza się stosowania substancji chemicznych w trakcie prowadzonych prac.

Tynki na ścianach zbiornika należy eksponować bez ich malowania (pierwotnie nie były malowane), dlatego uzupełnianie ich ubytków musi być wykonane, tak by powierzchnia oryginału i nowego tynku była jednorodna pod względem koloru
i faktury.

Metalowa balustrada jest wtórna, a jej forma i wykonanie niskiej jakości. Konieczna jest jej wymiana i wykonanie nowej, dopasowanej stylistycznie go obiektu - poniżej zamieszczono propozycję nowej balustrady (fot. 19 i 20).

Należy zachować i uporządkować trawnik wokół basenu. Nie zaleca się wymiany terenu zielonego na betonowe lub kamienne utwardzenie. Uszczelnienie terenu przylegającego do murowanych ścian basenu może uruchomić procesy niszczące cegieł i zapraw. Niezbędne jest zachowanie paroprzepuszczalności w bezpośrednim otoczeniu zbiornika.

Prace konserwatorskie i restauratorskie należy prowadzić pod kierunkiem doświadczonego konserwatora dzieł sztuki o specjalizacji konserwacja rzeźby kamiennej i detalu architektonicznego.

PROGRAM PRAC KONSERWATORSKICH I RESTAURATORSKICH

1. Opracowanie dokumentacji fotograficznej stanu zachowania obiektu przed konserwacją i restauracją.
2. Demontaż wtórnej, metalowej balustrady i innych wtórnych elementów instalacji obecnych na. Ścianach zbiornika.
3. Usunięcie krzaków=samosiejek, które wrosły w ceglany mur zbiornika.
4. Usunięcie wszystkich luźnych elementów - cegieł i zapraw. Zabieg należy wykonać ostrożnie, bez zbędnego uszkadzania oryginalnych cegieł, a wszystkie zdemontowane cegły należy ponownie wmurować w obiekt po jego oczyszczeniu z nawarstwień.
5. Oczyszczanie lica muru z zabrudzeń. Ze względu na aktywne życie fauny i rozwój flory w obecnym zbiorniku wodnym nie dopuszcza się stosowania preparatów chemicznych. Zabiegi oczyszczania należy wykonać metodą mycia wodą pod ciśnieniem (myjki ciśnieniowe, parowe), przy użyciu szczotek nylonowych
   i stalowych (z miękkiej stali). Mycie należy wykonać ostrożnie, bez zbędnego wypłukiwania oryginalnych materiałów (cegieł i zapraw). Ciemne nawarstwienia na

powierzchni cegieł można doczyścić przy użyciu ablacji laserowej lub mikropiaskarki (z zastosowaniem odpowiednio dobranego ciśnienia i kruszywa).

6. Wykucie uszkodzonych cegieł i zapraw oraz spękanych i odspojonych od podłoża tynków.
7. Wykonanie przemurowań w miejscach brakujących lub wykutych cegieł. Należy zastosować cegły i zaprawy o właściwościach fizycznych i mechanicznych analogicznych do oryginału pod względem wytrzymałości mechanicznej, porowatości, nasiąkliwości, tj. cegła klinkierowa i zaprawa o spoiwie cementowym (na bazie białego cementu marki 52,5). Barwa i opracowanie powierzchni zaprawy muszą być zgodne z oryginałem. Powierzchni spoiny zlicowana z licem cegieł
   i zatarta na gładko.
8. Uzupełnienie ubytków tynku. Należy zastosować zaprawę mineralną, o spoiwie cementowym lub trasowym, gotowy produkt dostępny w handlu, np. produkty prod. Optolith, Remmers, Baumit.
   Proporcje składników muszą być dobrane tak, by naśladowały porowatość, nasiąkliwość, wytrzymałość mechaniczną i barwę uzupełnianego, oryginalnego tynku. Prawidłowo dobrany skład pozwoli także na poprawne wykonanie rekonstrukcji faktury tynku. Należy starannie odtworzyć brakujące fragmenty
   i zatrzeć łączenia oryginalnego tynku z nowym, tak aby powierzchnia oryginału
   i nowego tynku miała jednorodną fakturę.
9. Szpachlowanie oryginalnych tynków w miejscach ich spękań i zerodowanej powierzchni zaprawą o wysokiej przyczepności, przeznaczoną do aplikacji
   w cienkich powłokach, (np. Capalith Fassadenschpächtel, prod. Caparol, MultiContact MC55 W, prod. Baumit, Universal Putz, prod. Optolith).
10. Montaż nowej balustrady, wykonanej ze stali zabezpieczonej antykorozyjnie, pomalowanej na kolor grafitowy. Na fotografiach 19 i 20 (poniżej) zaprezentowana jest wizualizacja zbiornika po remoncie i pronowana forma nowej balustrady.

DOKUMENTACJA FOTOGRAFICZNA OBECNEGO STANU ZACHOWANIA OBIEKTU

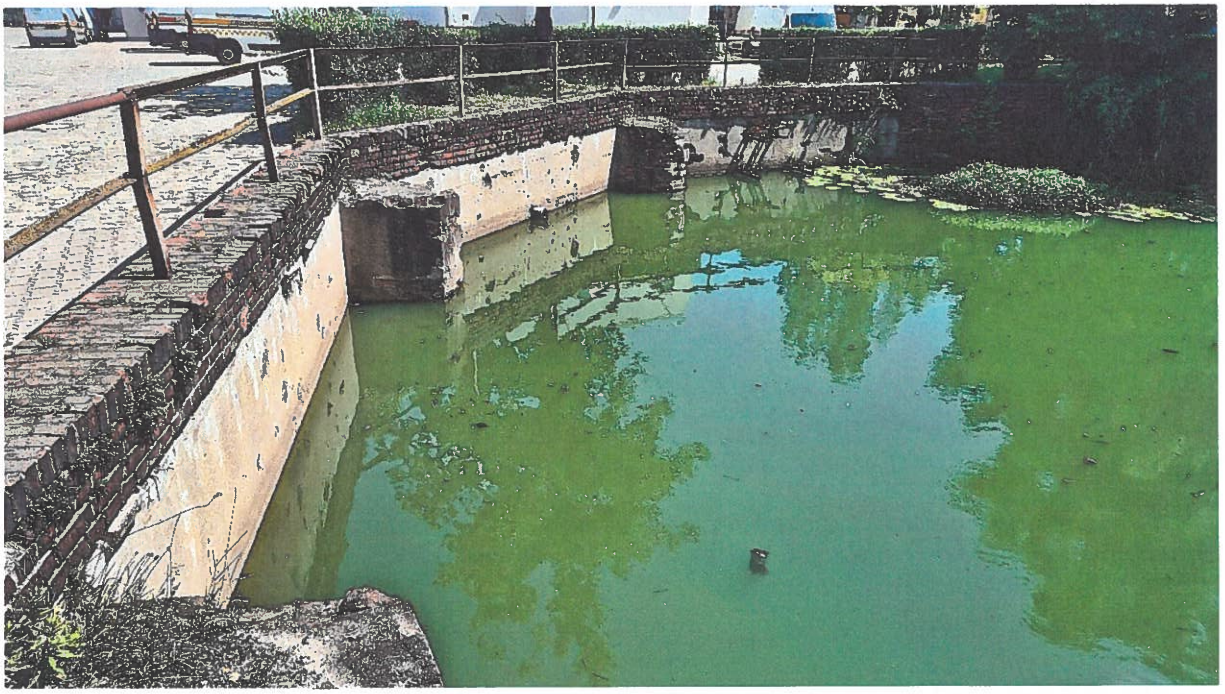

FOT. 1-2. Obecny stan zachowania obiektu.

FOT. 3-4. Obecny stan zachowania obiektu.

FOT. 5-6. Obecny stan zachowania obiektu. Widoczne uszkodzenia, zabrudzenia powierzchni, roślinność porastająca górne partie muru.

FOT. 7-8. Obecny stan zachowania obiektu, Widoczne ubytki i zabrudzenia powierzchni ceglanego muru i tynku, skorodowana, metalowa, wtórna balustrada,

FOT. 9-10. Obecny stan zachowania obiektu, Widoczne ubytki i zabrudzenia powierzchni ceglanego muru i tynku, skorodowana, wtórna balustrada,

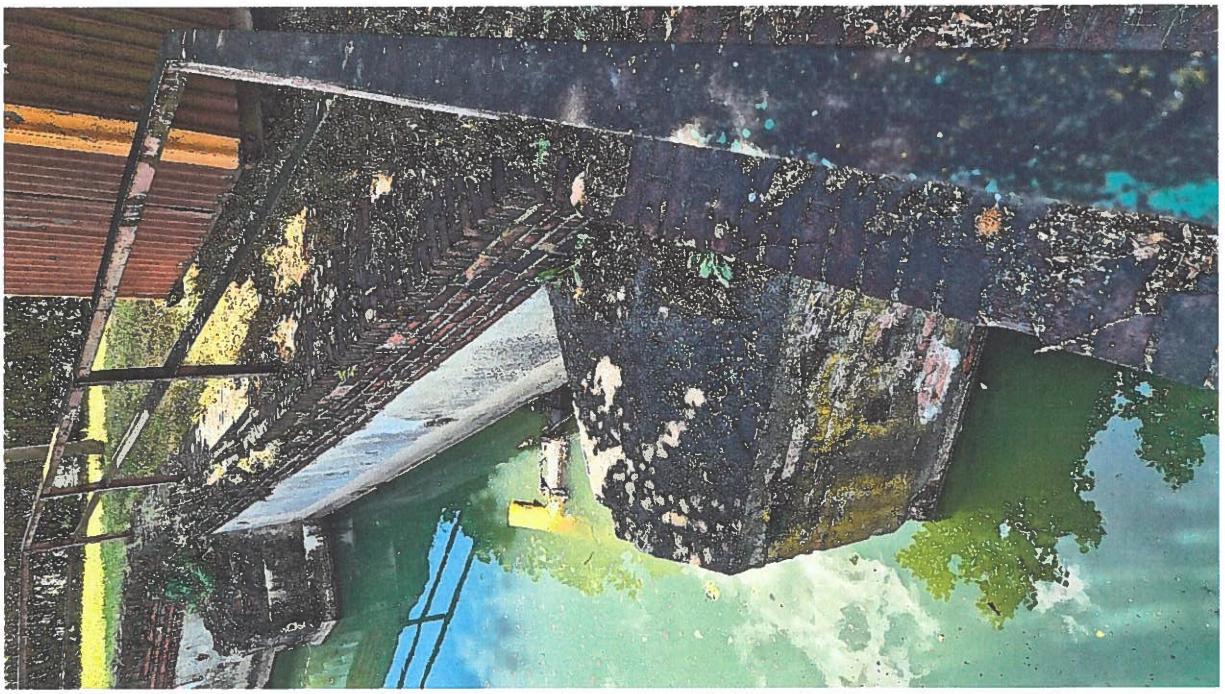

FOT. 11-12. Obecny stan zachowania obiektu, Widoczne uszkodzenia i zabrudzenia powierzchni ceglanego muru,

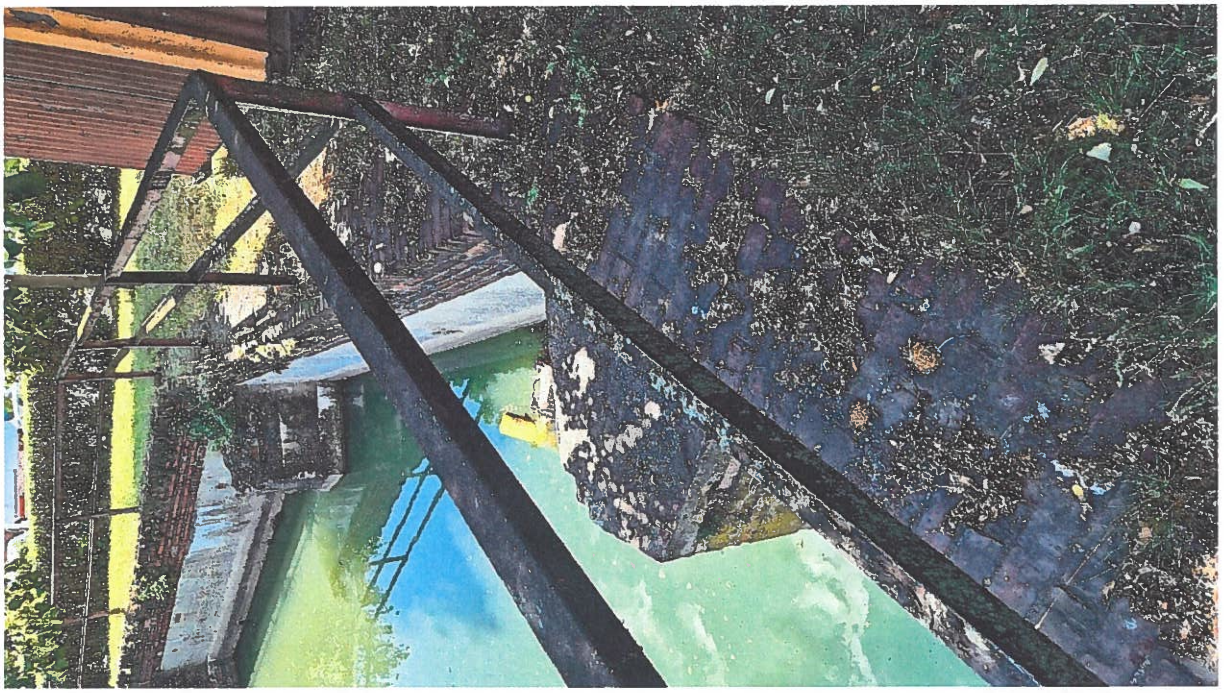

FOT. 13-14. Obecny stan zachowania obiektu. Widoczne uszkodzenia, zabrudzenia powierzchni, roślinność porastająca górne partie muru.

FOT. 15-16. Obecny stan zachowania obiektu. Widoczne uszkodzenia, zabrudzenia powierzchni, roślinność porastająca górne partie muru.

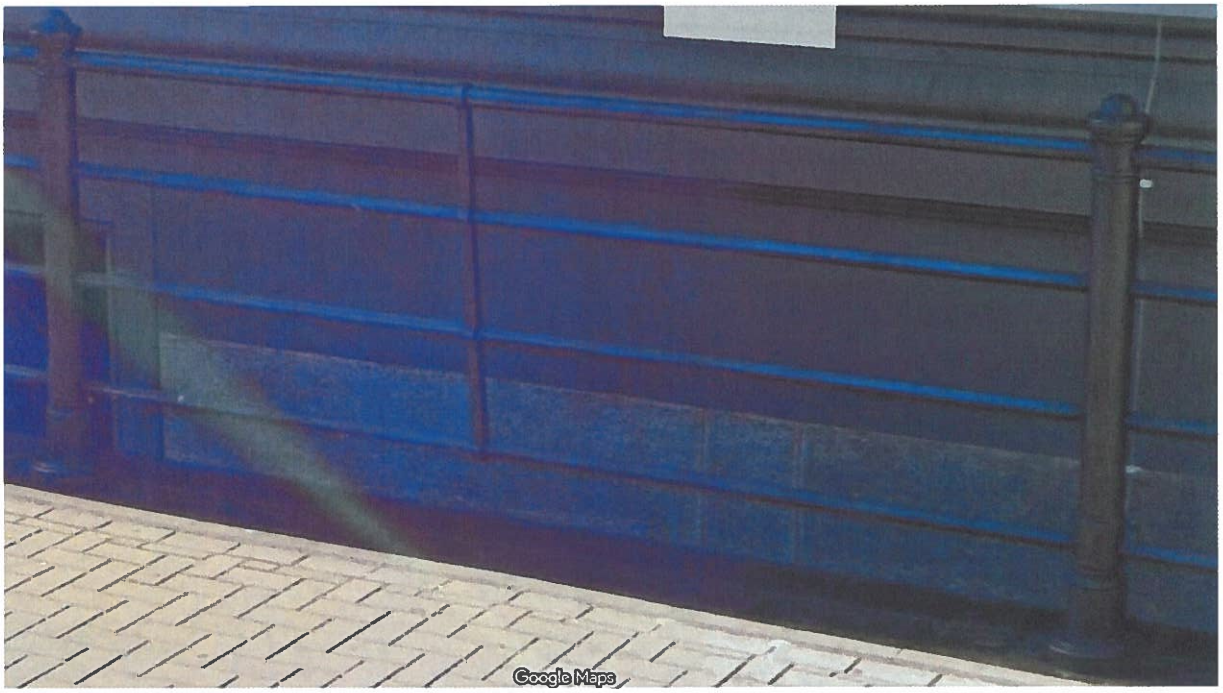

FOT. 17-18. Obecny stan zachowania obiektu. Widoczne zabrudzenia powierzchni ceglanego i tynkowanego lica muru, wtórna, skorodowana, metalowa balustrada.

FOT. 19. Wizualizacja zbiornika pod remoncie. Projektowana jest nowa balustrada – ogrodzenie zbiornika oraz lampy. Teren wokół zostanie uporządkowany. Na terenie przy zbiorniku zamontowane zostaną ławki oraz tablica informacyjna prezentująca historię obiektu.

FOT. 20. Ogrodzenie przy ul. Podwale. Nowe ogrodzenie zbiornika będzie miało analogiczną formę.